

Smittesluse – viktig i alle fjøs!

Forfatter

Marie Skavnes, Veterinær på Tretten

Sammendrag

Et viktig tiltak en bonde kan iverksette for å hindre spredning av dyresykdommer er å få til en godt fungerende smittesluse. Dette behøver absolutt ikke bli noen dyr affære med flislagte gulv etc, men kan gjøres svært enkelt med litt kreativitet og fantasi. Man må prøve å utnytte den plass og de ressurser man har på best mulig måte. I denne artikkelen finner du eksempel på en enkel, men velfungerende smittesluse.

Publisert

2011

Referanse

Sau og Geit 3/2011

Utskriftsdato

31.07.2021 www.fag.nsg.no

Smittevern:

Smittesluse

– viktig i alle fjøs!

Med jobben som veterinær følger et stort ansvar angående det å hindre spredning av smittsomme sykdommer. Hvis forholdene ikke ligger til rette for å opprettholde en god hygiene er risikoen for sykdomsspredning stor.

Det er ikke til å unngå at man som dyrlege er innom et stort antall besetninger i løpet av en dag, og en stor del av disse besøkene omfatter tett kontakt med syke dyr. Andre besøkende, som saueklippere og fostertellere, kan også være smittespredere ettersom de reiser fra besetning til besetning i store områder.

Det viktigste tiltaket man kan iverksette for å hindre spredning av dyresykdommer er å få til en godt

fungerende smittesluse. Dette behøver absolutt ikke bli noen dyr affære med flislagte gulv etc, men kan gjøres svært enkelt med litt kreativitet og fantasi. Man må prøve å utnytte den plass og de ressurser man har på best mulig måte.

En smittesluse er en overgang fra uren til ren sone. Den rene sonen er i dette tilfellet fjøset, og den urene delen omfatter veterinær og andre besøkende til gården som kan bære med seg smittestoffer.

Permanent smittesluse

Den beste løsningen får man dersom det er mer enn én inngang til fjøset. Da kan brukeren ha sin egen inngang og det er én til besøkende. Dersom bruker og veterinær trækker inn samme dør uten et tydelig skille, hvor klesskift og skobytt skjer, er det stor risiko for at

smittestoffer utveksles. Hovedhensikten med en smittesluse er å beskytte egen besetning mot smittestoffer. Men det er også en annen viktig vinkling; at man minsker smitterisiko også ut fra fjøset, og dermed er med på å holde smittenivået lavt i sitt område.

Avstand mellom inngangene

Er det muligheter for det så anbefaler vi å ha god avstand mellom fjøsinnngangene. Besøksinngangen bør være mest mulig skjermet fra gårdstrafikken. Det er svært uheldig dersom veterinær, på sin ferd mellom bil og inngang, må gå gjennom spor tråkket med møkkete støvler eller på annen måte forurenset underlag. På denne måten blir den urene sonen av slusen blandet med gårdens eventuelle smitte, og sjansen er stor for at smittestoffene følger med den besøkende til neste gård.

Eksempel på permanent sluse.

Eksempel på sluse der en plate kan slås ned ved behov.

Dersom dyreeier har permanent sluse i fjøset og ikke en egen brukerinngang, må han bruke slusen selv til skifte av klær og støvler for at systemet skal fungere.

Smittesluse som brukes ved behov

Det er ikke alle som er så heldige at det finnes flere enn én inngang til fjøset og dermed kan ha en permanent sluse med egen besøksinngang. Har en ikke det, gjelder det å finne en kreativ og god løsning.

Det viktigste er å unngå at noe urent, veterinæren i dette tilfellet, kommer i kontakt med fjøsgulv og utstyr før man har skiftet til gårdens klær og sko. Dette kan løses ved å lage en ca. 1 meter høy benk rett innenfor døra. Benken kan bygges slik at det dannes et tett musefritt rom i bakkant. Her kan dresser henges. På benkens side mot fjøsrommet lages en hylle som kofferten kan plasseres på, samt fjøsets egen bøtte. Slik er det enkelt for veterinæren å flytte over det nødvendige utstyr til bøtten, og samtidig praktisk å ha tilgang til kofferten fra ren sone. En plate på ca. 0,7 x 1,2m hengsles på benken, i nedkant mot gulvet. Denne platen legges ned når det ventes veterinærbesøk i besetningen. Platen dekker fjøsgulvet fra dørstokken, slik at veterinæren kan trække direkte inn på denne

fra utsiden. En rød stripe i hele platens bredde markerer skillet mellom uren og ren sone. Den besøkenes sko står igjen på uren sone og jakke kan henges på en krok ved benken i samme sone.

På den rene siden av streken står man i strøpelesten og tar på kjeledress før man skritter over i støvler. Støvlene oppbevares i en hylle i benken. Når besøket er over slås platen opp og festes inntil benken. Eventuelle smittestoffer som kan være på platens urene sone er da gjort utilgjengelig for videre spredning til fjøset.

Vi har alle et ansvar

Vi har alle, både veterinærer og dyreeiere, ansvar for å hindre spredning av sykdom mellom besetninger. Dersom vi, hver og en, prøver å få til en fungerende smittesluse, tilpasset det enkelte bruks muligheter, vil vi minske smittepresset betydelig.

Det er lurt å kontakte de praktiserende veterinærer i ditt område under planlegging av smittesluse i din besetning. Ettersom det er veterinæren som oftest bruker slusen er det lurt å være enige i utformingen slik at den blir brukt slik hensikten er.

Lykke til med det smitteforebyggende arbeidet!

*Tekst og foto:
Veterinær Marie Skavnes,
Tretten.*

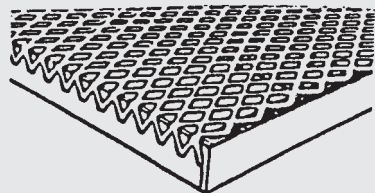
Den røde streken definerer skillet og benken inneholder hylle til koffert, støvler og dresser bak.

STREKKMETALL

Løst eller på selvbærende ramme

Gunstige priser!
Be om tilbud.

- Strekkmetallrister
- Innredninger
- Ferister
- Drikkerenner

Navn: .....

Adresse: .....

Tlf.: .....

Sogneprodukter

6891 VIK I SOGN

Tlf. 57 69 83 40 · Fax 57 69 83 49 · www.sopro.no

Permanent smittesluse

Løsningen beskriver den optimale smittesluse for alle typer besetninger. Den er enkel og praktisk i bruk og reduserer risikoen for smittespredning til et svært lavt nivå.

1) Uren sone

Den urene sonen skal inneholde en egen inngang, kroker på veggen til å henge fra seg yttertøy, samt en hylle å sette veterinærkofferten på. Det skal ikke forekomme noe av gårdens utstyr/klær i denne delen av slusen!

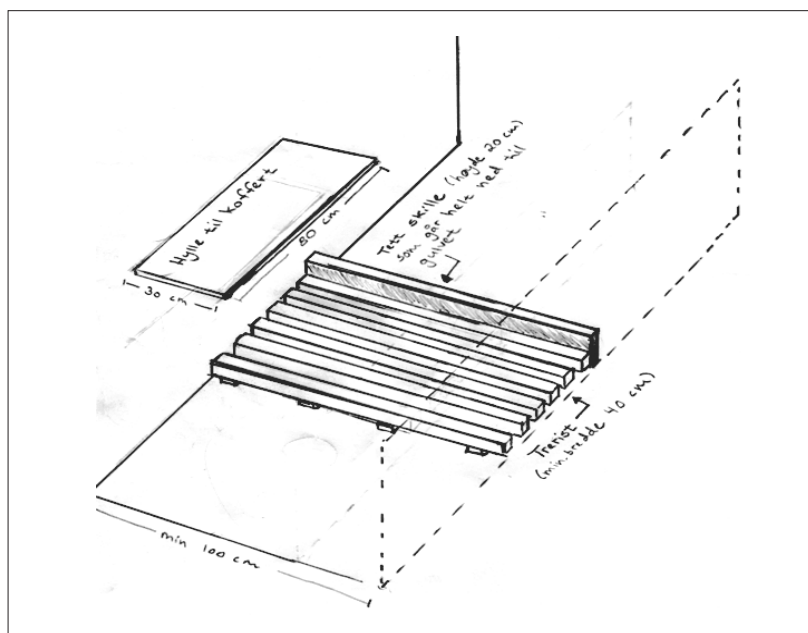
2) Skille mellom sonene

Som skille mellom uren og ren sone anbefales å bruke en trerist som dekker hele bredden på slusen. Den besøkende tar av skoene i den urene delen og går opp på risten. Her bytter man om til gårdens kjeledress og skrifter fra risten ned i støvler. Risten må være stødig slik at den ikke kan flytte på seg i dette grenseområdet. I tillegg må en tett kant med høyde på ca. 20-30 cm, som når helt til gulvet, gå langs risten på den rene siden for å hindre at urenheter kan passere mellom sonene.

3) Ren sone

I den rene sonen skal rene kjeledresser henge ved risten, slik at man lett kan nå disse. Støvler må også stå lett tilgjengelig, slik at man slipper å gå i strøpelesten for å få tak i disse. Det er lurt å ha en plastpose over støvlene når de ikke brukes, slik at ikke materiale som støv og høy kommer ned.

Det er ikke stor hensikt i å skifte klær og sko dersom man likevel tar med veterinærkofferten inn i fjøset. Denne blir da ofte forurenset med avføring og blod og fungerer da «godt» som smittespreder. Kofferten skal derfor stå igjen på hylla i den urene sonen. Det er derfor helt nødvendig at det finnes en ren bønne eller lignende som veterinæren kan bruke for å ha med utstyr og medisin inn i fjøset. En «jurbønne» anbefales til dette formålet. Den er

Eksempel på hvordan en permanent sluse kan lages på en enkel og praktisk måte.

god å bære med seg, kan settes over bingeskiller og er såpass dyp at det ikke så lett kommer rusk og rask oppi. Bønna skal ikke brukes til noe annet enn dette formålet.

I slusens rene del er det fint om det

finnes en vask med varmt vann, for vask av hender og medisinflasker etc. For å unngå unødvendig søl i selve slusen bør det også være spylemuligheter for støvler og annet utstyr i husdyrrømmet.

En jurbønne som veterinæren kan bruke til å ha med utstyr og medisin inn i fjøset anbefales.